

Tisková zpráva

agentury EU pro drogy v Lisabonu

EVROPSKÁ ZPRÁVA O DROGÁCH 2021: HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Evropský trh s drogami je odolný vůči změnám v důsledku pandemie COVID-19

(09.06.2021, LISABON – **EMBARGO 11.00 SEČ/10.00 Lisabon**) Agentura EU pro drogy (EMCDDA) dnes zveřejňuje svou **Evropskou zprávu o drogách 2021: Trendy a vývoj**, nejnovější roční přehled o drogové situaci v Evropě (1). Na základě údajů z 29 zemí (EU 27, Turecko a Norsko) nabízí zpráva nové poznatky o zdravotních a bezpečnostních důsledcích komplexní a vyvíjející se drogové problematiky a o trhu s drogami odolném vůči změnám způsobeným pandemií **COVID-19**.

Zpráva varuje před riziky pro veřejné zdraví, které představují dostupnost a užívání širšího spektra látek, často s vysokou účinností nebo čistotou. Popisuje také, jak organizované kriminální skupiny zintenzivnily nedovolenou výrobu drog v Evropě, aby se vyhnuly opatřením proti obchodování s drogami, která zvyšuje environmentální, zdravotní a bezpečnostní rizika. Na základě nejnovějšího rychlého zhodnocení situace, které provedlo Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA), poskytuje zpráva analýzu dopadů probíhající pandemie **COVID-19** na trh s drogami, jejich užívání a poskytované služby (2).

Evropská komisařka pro vnitřní věci Ylva Johanssonová uvádí: „Drogy představují trvalou a stále přítomnou hrozbu, která ovlivňuje životy milionů lidí. Evropská zpráva o drogách 2021 poskytuje nejnovější zjištění o tomto zásadním tématu, které narušuje strukturu naší společnosti, souvisí s porušováním zákonů a ohrožuje zdraví a bezpečnost našich občanů. Obzvláště mě znepokojuje vysoká čistota a potence látek dostupných na našich ulicích a na internetu a 46 nových drog, které byly v EU odhaleny jen v roce 2020. Díky novým strategiím EU pro bezpečnost a boj proti drogám mají naše členské státy solidní nástroje k řešení této obtížné situace prostřednictvím vyváženého přístupu, který řeší nabídku i poptávku a který je podporován EMCDDA.“

Ředitel centra EMCDDA Alexis Goosdeel doplňuje: „*Evropská zpráva o drogách 2021* ukazuje, do jaké míry se situace v oblasti drog za posledních 25 let změnila, a současně upozorňuje, že drogy jsou nyní všudypřítomným problémem, který má dopad na všechny hlavní oblasti politiky. Jsme svědky dynamického a přizpůsobivého drogového trhu odolného vůči omezením v souvislosti s onemocněním COVID-19. Vidíme také stále komplexnější vzorce užívání drog, protože uživatelé jsou vystaveni širokému spektru vysoce potentních přírodních a syntetických látek. Musíme zdůraznit, že nejenže se rozšiřuje okruh lidí, kteří se nyní osobně do problémů v souvislosti s užíváním drog dostávají, ale že tyto problémy mají dopad na naše komunity, a to v mnoha ohledech. Z tohoto důvodu se domnívám, že v oblastech sociální, zdravotní a bezpečnostní politiky je zásadní podporovat integrovaná a na důkazech založená opatření, jaká navrhuje i nová strategie EU v oblasti drog“.

COVID-19: Jaký má dopad na nabídku a užívání drog?

Odolný a více digitalizovaný drogový trh — Dnešní zpráva na základě studie EMCDDA zkoumající nejnovější trendy ilustruje, jak se trh s drogami postupně přizpůsobuje změnám způsobeným pandemií COVID-19, jelikož se obchodníci s drogami dokáží přizpůsobit cestovním omezením a uzavírání hranic. Na makroúrovni dochází ke změnám v trasách a způsobech obchodování s drogami, přičemž obchodníci častěji využívají lodní kontejnery a komerční přepravu a méně se spoléhají na individuální kurýry. Pěstování

konopí a produkce syntetických drog se v EU jeví ve srovnání s obdobím před pandemií stabilní, přičemž nebyl zaznamenán žádný pokles v odhalování výrobních míst. Ačkoli byly během nouzového stavu narušeny pouliční maloobchodní trhy s drogami a byly hlášeny lokální nedostatky, prodejci drog i nakupující se přizpůsobili tak, že začali používat šifrované zprávy, sociální sítě, on-line zdroje a poštovní a doručovací služby. To naznačuje, že dlouhodobým dopadem pandemie by mohla být další digitalizace trhů s drogami.

Z prostředí noční zábavy do domácího prostředí – Dostupné informace ukazují, že na začátku boje s pandemií poklesl zájem spotřebitelů o látky obvykle spojené s rekreačním užíváním v prostředí nočního života (např. MDMA), protože lidé zůstávali doma. Analýza vzorků odpadních vod (je k dispozici pro některá evropská města) však naznačuje, že v létě 2020 se míra užívání většiny drog vrátila zpět na původní úroveň poté, co přestala platit omezení pohybu, cestování a společenských setkání. Mezi znepokojivé trendy spojené s pandemií patří známky možného nárůstu dostupnosti a užívání cracku v některých zemích.

Benzodiazepiny v centru pozornosti – Obzvláště znepokojivé je zneužívání benzodiazepinů, a to jak těch, jejichž zdrojem je zdravotní systém, tak těch neschválených v Evropě k lékařskému použití. Nárůst problematického užívání těchto léků lze pozorovat u lidí, kteří užívají drogy rizikově, u vězňů a některých skupin rekreačních uživatelů drog. To může být způsobeno jak jejich vysokou dostupností a nízkou cenou, tak to může souviset s problémy v oblasti duševního zdraví v období pandemie. Společně s dnešní zprávou byla zveřejněna studie **EMCDDA** o rizicích nekontrolovaných „nových benzodiazepinů“ objevujících se na trhu s novými psychoaktivními látkami, které jsou spojeny s otravami a úmrtími ⁽³⁾.

Evropská zpráva o drogách 2021: hlavní zjištění

Užívání konopí zůstává stabilní na vysoké úrovni, ale vysoký obsah THC zvyšuje zdravotní rizika – Zaznamenáno bylo zvýšení obsahu THC v hašiši (průměrné rozmezí: 20–28%). Zdravotní varování upozorňují na konopí kontaminované vysoce potentními syntetickými kanabinoidy.

Rekordní záchyty kokainu jsou znepokojivým signálem dopadů na zdraví – V roce 2019 bylo zachyceno rekordní množství 213 tun (nárůst ze 177 tun v roce 2018). Čistota kokainu se zvýšila a více lidí nastupuje léčbu poprvé. Předběžné údaje o záchytech v roce 2020 naznačují, že dostupnost se během pandemie nesnížila.

Stabilní poptávka po amfetaminech vede k ziskovosti domácí výroby v blízkosti uživatelů – Kromě odhalených výroben byly v roce 2019 v EU zachyceny také chemické látky používané k výrobě amfetaminu, včetně 14 500 litrů BMK a 31 tun MAPA (nárůst ze 7 tun v roce 2018).

Výroba a obchod s metamfetaminem zdůrazňují potenciál pro jeho zvýšené užívání v Evropě – V Evropě jsou odhalovány velké i menší výroby a velké množství této drogy se skrz EU dostává na jiné trhy.

Rizika pro zdraví vyplývající z nabídky drog obsahujících vysoké množství MDMA – Kromě zvýšení průměrného obsahu MDMA v tabletách a čistoty práškových forem byly odhaleny také produkty s velmi vysokým obsahem MDMA. Předběžné údaje z roku 2020 naznačují, že zájem o tuto drogu byl za nouzového stavu v souvislosti s COVID-19 menší.

Nadále se objevují nebezpečné nové psychoaktivní látky – Mezi nimi jsou nové syntetické kanabinoidy a nové syntetické opioidy. V roce 2020 bylo v Evropě poprvé hlášeno celkem 46 nových psychoaktivních látek, čímž se celkový počet EMCDDA sledovaných látek zvýšil na 830.

Představují některé méně užívané drogy rostoucí problém pro veřejné zdraví? – Mezi tyto drogy patří halucinogeny, ketamin a GHB. V určitém prostředí jsou hlášeny znepokojivě intenzivní vzorce užívání těchto látek.

Velké záchyty heroinu signalizují potenciál pro zvýšené užívání a škody – V EU jsou stále zachycovány velké objemy heroinu (7,9 tuny v roce 2019), což vyvolává obavy z možného dopadu na zvýšení míry užívání.

Organizované kriminální skupiny zintenzivňují výrobu nelegálních drog v Evropě – V roce 2019 bylo odhaleno celkem 370 nelegálních výrobních laboratoří.

Roste počet drogových trestných činů, přičemž převládá držení a nabídka konopí – V EU bylo hlášeno odhadem 1,5 milionu drogových trestných činů; 82 % z nich souviselo s užíváním drog nebo držením drog pro vlastní potřebu.

Mezi uživateli heroinu vstupujícími do léčby klesá míra injekčního užívání – I když injekční užívání drog v Evropě v posledních deseti letech klesá, zůstává hlavní příčinou škod souvisejících s drogami.

K dosažení cílů v oblasti kontroly šíření HIV a VHC je zapotřebí zintenzivnit léčbu a prevenci – Zvýšený přístup k integrovaným testovacím a léčebným službám je důležitou součástí strategie kontroly těchto infekcí.

Smrtelná předávkování opioidy a jinými drogami ukazují na potřebu dalšího rozvoje služeb – Vysoce rizikové užívání látek a kombinované užívání několika látek je hlavní příčinou drogových úmrtí v Evropě.

Předsedkyně správní rady EMCDDA Laura d'Arrigová na závěr dodává: „Vzhledem k tomu, že evropské drogové problémy se i nadále vyvíjejí, musí na ně Evropa reagovat. Krize v souvislosti s COVID-19 nám ukázala, jak důležité jsou vědecky podložené a ověřené informace, které jsou srovnatelné napříč zeměmi. Dnešní zpráva poskytuje aktuální analýzu, která nositelům rozhodovacích pravomocí pomáhá držet krok s novými trendy a vývojem a identifikovat oblasti vyžadující rychlou akci. Nová strategie EU v oblasti drog definuje nejen náš další postup, ale posiluje naši schopnost jednat koordinovaně v zájmu ochrany zdraví, blahobytu a bezpečnosti občanů EU.“

Poznámky

(¹) *Evropská zpráva o drogách 2021* (ve 24 jazycích) je k dispozici na stránkách www.emcdda.europa.eu/edr2021 Národní údaje, z nichž zpráva vychází, jsou k dispozici ve Statistickém věstníku 2021 www.emcdda.europa.eu/data. Zpráva popisuje situaci v oblasti drog do konce roku 2020, a to na základě údajů z roku 2019 a případně z roku 2020.

(²) *Dopad onemocnění COVID-19 na trhy s drogami, užívání drog, škody a služby v oblasti drog v komunitě a ve věznicích – Výsledky studie EMCDDA sledující trendy*, duben 2021. K dispozici v angličtině www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc-publication/impact-covid-19-drug-markets-use-harms-and-drug-services-community-and-prisons_en | www.emcdda.europa.eu/news/2021/emcdda-releases-third-trendspotter-study-on-covid-19-and-drugs_en

(³) *Nové benzodiazepiny v Evropě – přehled*. K dispozici v angličtině. www.emcdda.europa.eu/publications/technical-reports/new-benzodiazepines-europe-review_en | www.emcdda.europa.eu/news/2021